GH. ILIESCU

CONACUL SPIONAT

47

G H. I L I E S C U

CONACUL SPIONAT

CONACUL SPIONAT

CONACUL SPIONAT

CONACUL SPIONAT

CONACUL SPIONAT

CONACUL SPIONAT

CONACUL SPIONAT

E D I T U R A T I N E R E T U L U I

Coperta: ***DUMITRU IONESCU***

I

Ochii fetiței urmăreau plini de curiozitate figura trasă de griji și nesomn a soldatului. Venise din linia întîia și ceruse un foc celor doi ostași de la Observator. Mai rămăsese apoi să stea de vorbă cu ei.

— Fraților, spunea el, frămîntîndu-și mușchii puternici ai feței sub barba nerasă de-o săptămînă ; știți voi ce ne chinuia mai mult, acolo, decît gloanțele și ghiulelele nemților ? Apa, oameni buni, apa !

— Cum așa ? se miră unul din cei doi ascultători, purtînd grad de caporal. Lîngă postul vostru înaintat, pe hartă, este însemnat clar un izvor. A secat așa iute ?

— Da' de unde, are o apă limpede și rece cum nu se găsește alta pe frontul Mărășeștilor. Ia gustați-o numai !

Zicînd acestea, soldatul desprinse de la centiron un bidon de tablă, astupat cu cocean de porumb, și-l întinse celor doi ostași.

Caporalul apucă bidonul, uitîndu-se mai întîi curios prin deschizătura lui, apoi îl apropie de nas neîncrezător. Ducîndu-l în cele din urmă la gură, înghiți de mai multe ori cu ușoare gîlgîituri, făcînd omușorul să-i salte caraghios pe muchia gîtului.

Fetița era numai ochi. Fără să-și dea seama, înghiți în sec de cîteva ori.

— Bună, mă, și rece, spuse caporalul.

— S-o guști la izvor : îți îngheață dinții, nu alta. Dar dumneata nu vrei, don'sergent ?

Îndemnat astfel, sergentul luă la rîndul lui bidonașul și cu aceleași gesturi își plimbă omușorul prin fața ochilor pofticioși ai fetiței.

— Strașnică, zise și el și vru să dea înapoi bidonul, cînd își dădu seama că și fetiței i-ar fi poftă să bea apă.

— Ia și tu o gură, Măriucă, o îndemnă el părintește.

Rușinată că i se ghicise gîndul, fata se tulbură și, cu toate că tare ar fi vrut să guste din apa aceea lăudată, spuse :

— Nu, bădiță Agapie, nu mi-e sete. Mai adineauri am băut.

Sergentul Agapie nu mai stărui. Dădu ostașului bidonul mult ușurat, iar acesta și-l prinse cu dichis la cingătoare, adăugînd :

— Însă, fraților, nu e chip să ne atingem de izvor de teama nemților și ei de-a noastră ! Apa curge la mijloc, între noi și ei, și-atunci răbdăm și bem apă coclită de pe unde putem. Dar într-o zi, unul de-ai noștri, un românaș de prin părțile Oltului, care se lăuda că furase odată o herghelie de cai de sub nasul stăpînului, își înșiră hotărît vreo zece bidoane la centiron și se furișă spre izvor. Am crezut că pe-acolo o să-și lepede oasele lăudărosul, dar după

vreo jumătate de ceas numai ce-l vedem sosind înapoi, gîfîind de parcă-l mînau toți zmeii din urmă.

— Măi băieți, ne-a spus el sfîrșit de oboseală, la izvor m-am întîlnit c-un neamț!

— Și l-ai împușcat? îl iscodi unul.

— Aș, a murit de frică, sări altul șugubăț. Nu vedeți că-i fără armă la el?

— Degeaba vă hliziți, le-o reteză moldovenește olteanul care, într-adevăr, pentru a fi mai sprinten, nu-și luase pușca și nici altă armă cu el. Cînd m-a văzut a scăpat gamela cu care venise și-a ridicat iute mîinile în sus. Dar eu, care nu plecasem după prizonieri, i-am făcut semn să-și umple gamela și să plece liniștit la ai lui. Văzînd că nu-i fac cu adevărat nimic, s-a uitat mirat la mine, și-a luat repede apă și pe-aci ți-e drumul!

De-atunci, își încheie soldatul bărbos povestirea între noi și nemți s-a stabilit un fel de înțelegere: mergem pe rînd la izvor și ne luăm apă, iar dacă ne întîlnim cumva acolo — și asta se întîmplă destul de des — ne facem că nu ne vedem. Cel sosit întîi își umple bidoanele și pleacă nestingherit de la izvor.

În acel moment o voce plăcută, de tenor, le întrerupse discuția.

— Ei, ce se-aude pe la voi, băieți?

Luați prin surprindere, cei trei ostași săriră în poziție de drepți, lipindu-și cu zgomot călcîiele bocancilor. Agapie, ca mai mare în grad, răspunse cu mîna la chipiu:

— Să trăiți, don'sublocotenent, e bine pe-aici. Mai povesteam și noi...

— Bine, bine, dar inamicul ? Postul nostru de observanție este sprijinul de căpătîi al artileriei. V-am adus și-un binoclu ; cu el o să vedeți și mustățile nemților.

II

Cărăruia se strecura cu tot felul de ocolișuri printre tufe și copaci, afundîndu-se în marea de verdeață. Cu o mînă întinsă, dînd la o parte crengile și frunzele ce-i loveau fața, iar în cealaltă cu un urcior înflorat cu zimțișori albi pe mijloc, Măriuca mergea pe potecă, coborînd sprintenă către izvorul din fundul văii.

Povestea soldatului bărbos era încă vie în mintea ei, iar dorința de-a merge la izvor, mai tare decît orice prudență. Ajunsese de-acum departe și nu mai putea da înapoi. I-ar fi fost și rușine și să se știe fricoasă, cînd izvorul era așa de-aproape. Îi simțea în nări răcoarea și gîndul că în curînd o să-i guste unda cristalină o înfioră.

Încă un cot și ajunse. De sub malul acoperit cu iarbă crudă țîșnea un șuvoi ce se spărgea în mii de stropi pe lespezile ușor înverzite. Traversînd o poieniță, apa se pierdea, clocotind mărunt, printre tufe de alun.

Inima Măriucăi sălta de bucurie. La izvor nu se vedea nimeni.

Se apropie cît putu de repede, puse urciorul pe o lespede și se aplecă, voind să soarbă mai întîi o înghițitură rece. Deodată, însă, simți pămîntul tremurînd sub apăsarea unor pași care se apropiau.

Îngrijorată, se întoarse să cerceteze împrejurul. Auzi pașii mai clar, venind grăbiți dinspre tranșeele inamice.

— Nemții ! șopti ea fără să vrea, și cu iuțeala unei căprioare speriate o luă la fugă înapoi spre potecă. Își dădu însă repede seama că, oricît ar alerga, tot n-avea timp să intre undeva. Schimbînd direcția, se ascunse îndărătul primului copac întîlnit.

Prevederea se dovedi foarte bună, fiindcă dintre tufe, aproape alergînd, se ivi un neamț. Călca apăsat, șovăitor, și era tot plin de sînge. În mînă ținea un pistol. Nu părea să-și fi dat seama de prezența Măriucăi, fiindcă atenția îi era toată îndreptată dincolo de tufele din care apăruse și de unde acum se auzeau alte tropăituri înfundate de bocanci.

Ajungînd lîngă izvor, neamțul scoase cu mare grijă din buzunarul vestonului un obiect plat și cenușiu și-l ascunse iute sub una din lespezi. Făcînd apoi grăbit drumul îndărăt, întinse pistolul spre cei ce se apropiau prin frunziș, urmărindu-l.

Dar nu mai reuși să tragă. Părăsit de puteri, se prăbuși la pămînt cu fața în jos și rămase așa, nemișcat, aproape îngropat în iarbă.

În aceeaşi clipă urmăritorii se iviră dintre tufe. Erau doi nemţi şi aveau pistoalele îndreptate spre cel de-acum doborît.

Ajunşi în poieniţă, se opriră precauţi, crezînd că omul se preface, dar îşi dădură repede seama că e mort. Pentru încredinţare, unul se apropie cu degetul pe trăgaci, îl întoarse cu faţa în sus, şi-l împinse zdravăn cu piciorul.

Omul era mort de-a binelea. Cu gesturi grăbite, amîndoi îşi băgară revolverele în tocuri, după care începură să-l scotocească prin buzunare.

Nu arătau că vor să-l jefuiască, pentru că tot ce socoteau aruncau cu dispreţ. Altceva căutau şi nu găseau. O luară de cîteva ori de la capăt tot mai nervoşi, dar tot zadarnic.

Deodată fură întrerupţi de zgomotul unor paşi care se distingeau grăbind spre izvor. Nemţii se retraseră ca la o comandă în dosul tufelor din apropiere, arătînd evident că nu vroiau să fie văzuţi de nimeni.

Măriuca nu ştia ce să mai facă în ascunzătoare. Bănuia că e vorba de un român venit după apă la izvor. Necunoscînd ce se întîmplase între timp, lesne putea să cadă în mîinile nemţilor. Ar fi putut să-l prevină, dar se temea c-abia atunci le-ar fi atras atenţia duşmanilor. La izvor, soldatul bărbos spusese doar, că între români şi nemţi se statornicise înţelegerea să „nu se vadă" unii pe alţii.

Clipa de nehotărîre fu suficientă ca românul să se ivească de după cotitura potecii, cu două bidoane în mînă.

Măriuca spera că o să le umple şi-o să plece netulburat, după cum bine ştia înţelegerea. Dar în loc să-şi vadă de bidoanele sale, românul parcă voia cu tot dinadinsul să se bage în bucluc. Ajuns lîngă izvor, îşi răsuci bănuitor capul în jur, ca şi cum ar fi aşteptat sau căutat pe cineva anume, şi nu-şi desfăcu nici măcar un bidon pentru apă.

Reperă numaidecît locul unde se afla omul ucis şi se repezi într-acolo. Îi privi o clipă faţa încremenită, apoi, la fel ca cei doi nemţi ascunşi, începu să-i cerceteze buzunarele.

„Ce-or fi căutînd toţi la el ? se întrebă Măriuca. Nu cumva lucrul acela vîrît sub lespede ?"

Gîndul îi fu întrerupt de agitaţia căutătorului care, dîndu-şi seama că altcineva făcuse acelaşi lucru înaintea lui, se ridicase brusc. Privi o clipă lucrurile împrăştiate în jur şi dădu să plece, cînd iar se aplecă. În iarbă distinsese urmele bocancilor lăsate de cei trei nemţi.

Le examină, apoi porni hotărît pe una din ele, cea a primului neamţ, care îl purtă spre izvor de unde, din dreptul unei lespezi mai mari, o cotea brusc îndărăt.

Fără nici o ezitare se aşeză în genunchi şi după ce privi iar bănuitor în jurul lespezii o ridică nerăbdător. Sub ea descoperi obiectul ascuns de neamţ.

Cu satisfacţia citindu-i-se pe faţă, românul se ridică de jos cu spatele către Măriuca şi scutură uşor obiectul de nisip, lovindu-l cu degetul îndoit.

Măriuca nu putu distinge ce comoară preţioasă avea soldatul în mînă, dar auzi clar ciocăniturile metalice pe care le împrăştia.

În aceeaşi clipă urechea ei prinse şi-un foşnet venind dinspre tufele de alun. Privind într-acolo îi văzu pe cei doi nemţi ieşind din frunziş, pe furiş, cu pistoalele gata să tragă.

Instinctiv, fetiţa scoase un strigăt de spaimă:

— Fugi, nemţii!

Fulgerător, înainte ca inamicii să-şi revină din surprindere, românul se răsuci pe călcîie, îşi smulse pistolul şi slobozi un glonte. Un neamţ căzu pe loc, ca trăsnit. Al doilea însă apucă să tragă. În acelaşi timp trăsese iar şi românul, şi amîndoi se prăbuşiră odată.

Măriuca îngheţase de spaimă. Într-o secundă trei oameni îşi dăduseră sfîrşitul, nemaisocotindu-l pe cel pentru care toţi trei pieriseră. Oare ce preţ avusese acel obiect aflat sub lespede?

Din uluială o trezi alt zgomot de paşi, mult mai mulţi de astă dată, venind tot dinspre poziţiile inamice. Alarmaţi de împuşcături, nemţii alergau acum la faţa locului.

Măriuca sări ca arsă. Trebuia să fugă cît mai iute şi cît mai departe de izvor.

Făcuse doar trei pași către potecă, cînd deosebi un geamăt venit dinspre ostașul căzut lîngă izvor. Se opri, tremurînd, pe loc. Omul nu murise. Trebuia să-l salveze cum va ști.

Trecînd peste orice pericol, din cîteva salturi fu lîngă soldat. Se apleacă deasupra lui cu gîndul de-al prinde de umeri, și a-l trage în dosul vreunui copac, dar văzu că rănitul, cu vocea aproape stinsă, vrea să-i spună ceva, întinzînd rugător mîna spre ea.

Își apropie atunci fața de omul căzut la pămînt și putu înțelege cîteva cuvinte întretăiate, mai mult bolborosite :

— Ia cutia... du... la... comandant... la...conac... și...

Atît apucă să mai spună soldatul, pentru că, în clipa următoare, capul îi căzu pe spate, iar din mîna crispată îi scăpă obiectul mult căutat, plat și cenușiu la vedere.

Era o simplă tabacheră de tablă, cu nimic deosebită de cele în care soldații își păstrează de obicei tutunul ieftin și foița de țigară !

Fără să se mai întrebe de ce o astfel de cutie interesase atît de mult pe un soldat în ceasul morții, Măriuca apucă repede tabachera și o luă la fugă, urcînd hotărîtă poteca.

Totul nu durase decît puține minute, dar destul pentru ca nemții să se apropie și s-o distingă.

Fata ii simți și ea. Ar fi vrut să părăsească poteca, însă desimea tufișurilor o împiedica să înainteze încotrova. Dacă se oprea, era și mai rău.

Se simți pierdută și o uscăciune grozavă îi cuprinse gîtlejul. Din clipă în clipă aștepta să fie împușcată. Și împușcătura chiar izbucni, mult mai puternică și mai apropiată decît își închipuise ea, poate la cîțiva pași în urmă, dintr-o spărtură a crîngului.

„Cum de ajunseseră nemții atît de repede aici ? îi fulgeră prin minte un gînd. Și cum de nu o nimeriseră ? De la așa o distanță și un copil ar fi țintit mai bine."

Norocul îi dădu aripi. Făcu cei cîțiva pași, ce-i mai rămăseseră, dintr-un salt și cu un ultim efort se aruncă pe brînci dincolo de cotitură, în clipa în care o altă salvă de împușcături se auzi din poienița rămasă în vale.

Urmă o nouă împușcătură din apropierea ei și iar altele mai îndepărtate. Măriuca le urmări, ascultînd cu spaimă, în timp ce ridica de jos tabachera care-i cădea mereu din mînă. Constată însă că, de fiecare dată, cînd se descărca arma de lîngă ea, pocnetele din poieniță încetau. Iar cînd se încețeau acestea, trăgătorul din apropiere amuțea. Era ca o adevărată luptă. Și chiar așa era !

Cineva îi acoperea retragerea și încerca, cu focuri de armă, să-i țină pe nemți în loc.

Însuflețită de nădejde, Măriuca își continuă și mai hotărîtă fuga. Urca poteca întortocheată fără să simtă mărăcinii care îi înțepau tălpile și-i zgîriau fața, sau inima care îi bătea să-i spargă pieptul. Fugea, iar împușcăturile rămîneau în urmă și după un timp încetară cu totul.

Socotind că s-a îndepărtat îndeajuns, Măriuca se opri. Era în afara oricărei primejdii, și voia să-l aștepte pe salvatorul ei, să-i mulțumească. Prin pădure erau multe poteci și acesta putea s-o ia prin altă parte, dar nădăjduia să vină totuși pe unde mersese ea. Numai să nu fi căzut răpus de gloanțele dușmane ! De ce o fi apărat-o ? Nu cumva tot pentru tabacheră ?

O cuprinse deodată curiozitatea. Ce-o fi în ea ? Și vru s-o desfacă. Încercările fură zadarnice. Capacul era bine înțepenit în marginile cutiei, iar ea n-avea destulă putere să-l deschidă. Ar fi lovit-o cu muchia de un capoc, dar îi fu teamă să n-o strice. Trebuia dusă nevătămată la comandament.

Renunță iute la acest gînd și după un timp, văzînd că nimeni nu vine din urmă, porni spre sat, vîrînd tabachera în sîn.

Pe drum, un alt gînd îi năvăli în minte : urciorul ! Îl uitase din grabă în dosul copacului după care stătuse ascunsă. Ce va spune mătușica acasă cînd o auzi că l-a pierdut și în ce împrejurări ! Are s-o pedepsească cu siguranță.

III

Prins în linia frontului, satul în care locuia Măriuca fusese aproape distrus. Venise aici împreună cu bătrîna care o creştea, refugiate din ţinuturile bîntuite de duşmani. Se oploşiseră şi ele într-o casă părăsită de gospodari.

Aşezarea nu era însă pustie. Ba, dimpotrivă. Toată ziua un furnicar neîntrerupt de vehicule şi oameni în uniforme îi străbăteau uliţele prăfuite, venind sau ducîndu-se spre liniile de bătaie. Doar noaptea, cînd oamenii se odihneau, părea mai liniştit.

În după-amiaza zilei în care Măriuca trăise atîtea întîmplări, o dată cu alţi oameni de pe front îşi făcură apariţia în sat şi doi necunoscuţi : un sergent, de statură potrivită, îmbrăcat în haine curate, aproape noi, şi un cerşetor zdrenţuit, ce tremura neîncetat, şocat de cine ştie ce explozie.

Nebăgaţi în seamă aproape de nimeni, cei doi începură să colinde pe la casele oamenilor, fiecare pe uliţi deosebite, fără să ştie unul de altul, în căutarea Măriucăi. Era greu de spus în ce scop şi dacă îi erau prieteni sau duşmani, dar, desigur, tot în legătură cu tabachera aceea misterioasă veniseră.

— Măi camarade, bade, mătuşică, se adresa sergentul celor pe care îi întîlnea în cale, nu stă la dumneavoastră o fetiţă de vreo doisprezece ani, cu părul castaniu ?

— Nu, răspundeau cei întrebaţi, dînd din umeri. Poate mai încolo, pe altă uliţă.

Ostaşul pornea în direcţia arătată, unde punea din nou aceeaşi întrebare, dar tot fără răspuns, şi de acolo iar mai departe, din casă în casă, cu perseverenţa unui căutător de comori.

La rîndul lui, cerşetorul îşi începea ritualul altfel :

— Miluiţi-mă, oameni buni. Faceţi-vă pomană cu un biet sărman ! se văita el.

Miloşi, oamenii nu-l lăsau să plece cu mîna goală. Fiecare îi dădea cîte o bucată de mămăligă, pîine uscată sau alte lucruri de prisosinţă, pe care milogul le îndesa lacom într-o desagă soioasă, atîrnată de gît, după care începea iar :

— Bogdaproste, să aveţi parte de noroc şi sănătate, să vă trăiască copiii şi să vă bucuraţi de ei, să tră...

— Ei, lasă, lasă, îl potoleau oamenii, că doar nu ţi-am dat cine ştie ce !

— Da' puţină apă aveţi, că v-o răsplăti Cel de sus, se ruga el iar, scoţînd la iveală, din zdrenţe, un urcior înflorat, cu zimţi albi la mijloc, uitîndu-se atent în ochii oamenilor.

Cum aceştia îi umpleau fără întîrziere vasul cu apa cerută, şi i-l întindeau, cerşetorul se schimba iar la faţă şi începea să tremure parcă mai înspăimîntat.

Uimiţi, sătenii îşi făceau cruce, dîndu-se la o parte din calea lui :

— L-a apucat ducă-se pe pustii, ziceau cei fricoşi.

— Ba o fi obosit şi flămînt, maică, îl căina cîte o

babă mai miloasă. Vino, omule, în casă, să te odihnești nițel.

Dar cerșetorul părea că nu-i aude. Cu ochii răvășiți privea fix spre fundul vreunei bătături, își ascundea fața, parcă temîndu-se de ceva și, întinzînd mîna în acea direcție, striga plin de teroare :

— Uite-o, e plină de sînge, mi-e frică !

— Ce sînge, omule, nu e nici un sînge !

— Fata, striga el nebunește, uite-o !

Lămurindu-se că aveau de-a face, într-adevăr, cu un nebun care aiurează, oamenii îl îndemnau grijulii :

— Liniștește-te odată, omule, nu e nici o fată pe-aici !

— Cum, nici una ? Nici în casă ? Nici prin vecini ?

— Nu, îl asigurau sătenii.

— Atunci mi s-a părut, se arăta deodată rușinat zdrențărosul, revenindu-și din zbucium. Mereu îmi apare în fața ochilor. Seamănă cu aceea pe care a sfîrtecat-o o ghiulea lîngă mine, cînd am fost și eu lovit. De-atunci am rămas așa.

— Ei, ce să-i faci, războiul ! Dar o să-ți treacă, îi mai spuneau oamenii și plecau.

— Vă mulțumesc, m-am liniștit, da, îngăima nebunul și părăsea grăbit curtea, luînd-o înainte pe uliță.

Dar n-ajungea departe că la primul loc mai ferit arunca pomana și apa strînsă în urcior și iar o lua de la capăt.

Astfel, cei doi ciudați necunoscuți, care încă nu se întîlniseră, străbătură cea mai mare parte a satului și-acum, spre seară, intrau pe aceeași uliță, fiecare din cîte un capăt al ei.

Pe la mijlocul uliței își avea casa Măriuca. Cum umbrele nopții se furișau tainic în jos, ea ieși din ascunzătoarea în care stătuse toată după-amiaza, și se tupilă cum putu pe lîngă gard, de teama bunicii. Nu îndrăznise să dea ochii cu dînsa fără urciorul la care ținea foarte mult și-și făcuse tot felul de planuri. Pînă la urmă hotărîse să se ducă la cei doi ostași de la Observator și să le povestească întîmplarea petrecută la izvor. Spera că aceștia, aflînd despre ce era vorba, au s-o apere de pedeapsă și-i vor ajuta să ducă tabachera la comandament.

În acest timp, însă, sergentul cu statura potrivită și haine noi ajunsese aproape de casa ei. O și văzu și-și dădu seama că e tocmai fata pe care o căuta. Observînd-o și cum calcă de ferit, se ascunse degrabă în colțul gardului, urmărind-o din priviri.

Neștiutoare, Măriuca traversă în vîrful degetelor bătătura și era gata să treacă la Observator, cînd bătrîna, care o așteptase toată după-amiaza cu inima friptă, o strigă :

— Măriucă, fată, unde-ai fost ? Vino să îmbuci ceva, că-i fi flămîndă. Mă bătea gîndul să pornesc după tine, de teamă să nu ți se fi întîmplat ceva.

Auzindu-i vocea, primul gînd al fetei fu să fugă. Îi era teamă, ca oricărui vinovat, să spună ceva.

Văzînd-o că ezită, bătrîna bănui că-i ascunde ceva şi schimbînd tonul, o apostrofă sever :

— Dar unde ai fost, fată ? Şi urciorul unde ţi-i, că parcă plecase-şi cu el !

Inima Măriucăi tresări la auzul întrebării nedorite.

— Să vezi, bunicuţo, încercă ea să se apere cu o minciună, m-am împiedicat şi s-a spart. Pe urmă mi-a fost frică să vin fără el acasă.

— Ei, fată, fată, se îmbună deodată bătrîna, găsind explicabilă teama Măriucăi. Un urcior... pentru atîta lucru să nu vii tu acasă ?

Fata răsuflă uşurată. Scăpase, deşi îi era tare ruşine că fusese nevoită să spună o minciună.

Bătrîna vru s-o urmeze în casă, unde Măriuca se strecură repede, dar o voce tremurătoare o opri în prag.

— Miluiţi-mă, oameni buni, se ruga cerşetorul ajuns la poarta lor. Faceţi-vă pomană cu un biet sărman !

Plină de bunătate şi bucuroasă că-i venise fata acasă, după atîta grijă şi aşteptare, bătrîna se întoarse luînd un codru de mămăligă de pe măsuţa din tindă şi-l duse cerşetorului.

— Bogdaproste, să ai parte de noroc şi sănătate, mătuşico, mulţumi nebunul, apoi adăugă : Da' puţină apă n-aveţi ? şi întinse urciorul cel înflorat.

Cum văzu urciorul, bătrîna îl recunoscu : cărămiziu şi cu brîu de zimţi pe mijloc. Avea chiar şi

ciobitura pe care i-o făcuse din greşeală, de dimineaţă, la toartă. Însemna că Măriuca minţise !

— Măriucă, strigă bătrîna, ascunzînd iute urciorul la spate. Vino iute încoace !

Crezînd că voia să-i mai dea cerşetorului ceva, fata alergă într-un suflet la poartă. Bătrîna o prinse cu o mînă de cămăşuţă iar cu cealaltă întinse urciorul spre ea.

— Ia spune-mi, cum ziceai că l-ai spart ?

Surprinsă de vederea urciorului, Măriuca se bîlbîi :

— De unde... cine l-a adus ?...

Cerşetorul, care era numai ochi, pricepu cum stăteau lucrurile şi interveni :

— Nu te supăra, mămucă, l-o fi pierdut la joacă. Iacă, eu l-am găsit şi ţi-l dau înapoi. Văd că e al dumitale. Aşa că n-o să fie nici o pagubă.

Bătrînei nu-i păsa însă atît de urcior cît de faptul că fata nu-i spusese adevărul. Trebuia să-l afle numaidecît.

— Cum a ajuns urciorul la omul ăsta, fată ? se răsti ea la Măriuca, smucind-o de-i ieşi un colţ al cămăşuţei din cingătoare.

— Nu ştiu, îngăimă ameţită fetiţa, spunînd de fapt adevărul. Nici ea nu pricepea cum de ajunsese urciorul la un cerşetor. Poate trecuse şi el pe la izvor şi-l găsise întîmplător printre ierburi.

— Cum nu ştii ? o smuci iar bătrîna. De ce mi-ai zis atunci că-i spart ?

Din cauza smuciturii, de sub cămășuța ieșită din cingătoare, Măriucăi îi căzu la pămînt, cu zgomot de tinichea, o cutiuță cenușie.

— Dar asta ce mai e ? se miră tare bătrîna. De unde ai tabachera ?

Măriuca înmărmuri. Nu se așteptase ca bătrîna să-i descopere și tabachera. Acum trebuia să-i explice totul, mai ales că și cei doi ostași de la Observator, auzind discuția, se apropiaseră. Unul dintre ei, voind să potolească mînia femeii, interveni :

— Poate ne-a adus-o nouă, mătușică. Ne lipsea de mult ceva tutun.

— Lasă, Vasile, zise oțărîtă bătrîna, că destul m-a mințit. Nu vezi cu ce umblă fata asta ?

Vasile ar fi vrut să-i spună că așa sînt copiii, adună tot ce găsesc, dar fu întrerupt. Pe neașteptate și neauzit de nimeni, soldatul bărbos, cel care le povestise atîtea povești despre izvor, se ivi în poartă.

— Noroc, fraților ! strigă el salutîndu-i cu mîna la capelă.

— Noroc, răspunse Vasile și Agapie.

— Dar ce s-a întîmplat aici, întrebă el, că se aude gălăgie de la o poștă ?

— Ia, nimica toată. A găsit fata o tabacheră și bătrîna o ceartă, îl lămuri Vasile.

— Tabacheră ? Ia s-o văd și eu, bunicuțo, se arătă curios bărbosul. E bună de ceva ?

Bătrîna nu se opuse. Ba chiar dorea să se găsească

cineva s-o scape de afurisita aceea de cutie, să n-o bănuiască cine știe cine pe fată c-a furat-o.

— Uite-o, maică, i-o întinse ea.

— Bună, zise bărbosul, deși e cam veche. Nu mi-o dai mie ? Că tot n-am în ce-mi ține tutunul. Îți dau o pîine pe ea. Și scoase repede din sacul de merinde o pîine bine rumenită pe care o întinse bătrînei.

Pîinea era un lucru rar prin casele oamenilor aflați în zona frontului și bătrîna s-ar fi bucurat de schimb. Ezită însă. Cum să vîndă tabachera, cînd știa că nu-i a ei ? Ar fi vrut mai degrabă s-o restituie păgubașului.

Văzîndu-i îndoiala și pricepînd motivul, bărbosul adăugă :

— O țin numai pînă găsesc pe păgubaș și i-o dau. Iar de-l afli dumneata, trimite-l după mine la comandament. Mă duc chiar acolo cu o hîrtie de la don' căpitan al meu.

— Bine, maică, fu de acord bătrîna în cele din urmă și primi în mîinile ei slabe pîinea ostășească.

Cerșetorul, care tot timpul rămăsese deoparte, neluat în seamă, schiță în acel moment un gest către tabacheră, ca și cum ar fi voit să spună că-i a lui, dar se opri brusc. Bărbosul îi observă gestul și se răsti la el :

— Ei, tu de colo, voiai să spui ceva ?

— Da, șovăi cerșetorul, să-mi dai și mie nițel tutun !

— Așa ? răsuflă ușurat bărbosul, care nu voia să piardă tabachera cu nici un chip. Ai noroc că mi-a

mai rămas nițel. Și scoțînd din buzunar un pachet de tutun soldățesc, pe jumătate golit, îl dădu milogului.

— Și-acum vă las cu bine. Sănătate, mătușă, mai zise bărbosul și întorcîndu-se, plecă cu pași grăbiți prin bezna înserării care se lăsa.

Măriuca rămase descumpănită. Lucrurile se petrecuseră atît de repede încît n-avusese timp să-și potolească nici emoțiile pricinuite de minciună, nici să intervină la vînzarea tabacherei. Soldatul bărbos, pe care nu-l bănuiai de nimic rău, plecase de-acum cu cutia către comandament, adică exact acolo unde trebuia s-o ducă ea. Dar omul nu știa însemnătatea acestei cutiuțe. Trebuia să-l ajungă din urmă și să-l prevină neapărat. Era convinsă că, după aceea, o s-o ducă chiar el la destinație. Dar ce să facă acum ? Văzînd că bătrîna și ceilalți, atrași de discuția cu soldatul bărbos, nu-i mai dau atenție, se retrase încetișor în spatele casei și de acolo o luă la fugă prin ogradă. Plănui s-o taie direct prin grădini, spre locul unde ulița cotește în drumul mare ce ducea la conac, și acolo să-l aștepte pe soldat.

Dar nu numai Măriuca se grăbea de-acum. Fără să mai piardă timp, mormăi la repezeală o bogdaproste celor rămași în drum, cerșetorul o porni și el cu pași mari încotro dispăruse soldatul bărbos. După ei, o altă umbră trecu grăbită prin fața casei. Era sergentul de statură potrivită în haine aproape noi, care stătuse ascuns, auzind și văzînd totul.

IV

Fără să-și dea seama că-i urmărit, soldatul bărbos străbătea liniștit ulița, grăbindu-se spre comandament. Mergea pe mijlocul drumului, știind că deacum, prin întunericul înserării, nimeni nu-l mai putea împiedica.

Pe fața lui se citea un zîmbet de mulțumire : scăpase pentru cîteva ore din iadul primelor linii și-și făcuse rost și de o tabachere frumoasă. Tare ar fi răsucit o țigară din ea, dar n-avea timp ! Plicul cu comunicarea trebuia dus urgent și deja întîrziase la Observator.

Gîndul îi fu întrerupt de un zgomot venit parcă din urmă. O creangă uscată pocnise sub călcătura cuiva. Pînă aici nu auzise totuși nimic ! Distingea acum bine pașii necunoscutului care se apropia desculț sau încălțat cu ceva care înăbușea zgomotele.

Bătăile inimii i se iuțiră și încordarea îl cuprinse. Plicul pe care îl ducea era nu numai urgent, dar și foarte important. De aceea îl ascunse iute în capelă, gîndind că nimeni nu l-ar putea căuta acolo. I se spusese clar să se ferească de oameni suspecți, sau de întîmplări primejdioase. Căpitanul îi ordonase la plecare răspicat : „Orice s-ar întîmpla, Botezatule, să duci plicul la comandament. Iar dacă te atacă cineva, ai pistol : să tragi fără șovăială."

Se gîndi că a greșit oprindu-se la Observator. N-o fi vorbit prea mult acolo ? Dar oamenii de la Obser-

vator erau ostași de nădejde, iar bătrîna și fata n-aveau cum să fie primejdioase. Cerșetorul ? Un biet reformat fără putere. Cine să se teamă de el ?

Inima îi veni parcă la loc și se socoti că n-ar strica să fie mai precaut. Scoase pistolul din buzunarul tunicii și îi liberă fără zgomot piedica de siguranță. Încă de la pornire îi băgase un glonț pe țeavă.

„Acum să poftească individul să se mai apropie de mine. Îl culc imediat la pămînt. Ba nu, își zise el nemulțumit ; nu trag decît dacă sînt atacat. Dacă vine după mine, nu înseamnă că omul este neapărat și răufăcător. Te pomenești că-i un nevinovat și-l am pe suflet toată viața. Mai bine să văd cu cine am de-a face. Individul nu știe că l-am simțit și se crede în siguranță. Dacă are gînduri negre, am tot timpul să-l împușc."

Profitînd de umbra unui gard de mărăcini, pe lîngă care trecea, întoarse iute capul în direcția urmăritorului. Ceea ce văzu îl făcu aproape să rîdă. Prin pîcla înserării călca chinuit pe obielele-i mari cerșetorul din curtea Observatorului. „De aceea nu-l auzeam", zise el deodată liniștit și-și văzu mai departe de drum.

Dar după cîțiva pași se înfioră de-un gînd : „Cum naiba de m-a ajuns amărîtul ăsta din urmă, că doar merg destul de iute. Ba chiar s-a apropiat bine de mine. Nu s-o fi ascunzînd oare altcineva sub înfățișarea lui de cerșetor ?... Nu, nu l-am văzut bine : e cu adevărat un nenorocit. Se vede că de frica nopții se ține aproape de mine. Ar rîde toată compania să

audă că m-am speriat de unul ca el. Iar don' căpitan ce mi-ar mai zice: «Hei, Botezatule, ţi-a fost frică de umbra ta!»

La dracu, mai adăugă soldatul! Din pricina întunericului am ajuns să-mi închipui numai bazaconii!"

Înciudat, bărbosul iuţi pasul. Trebuia să scape de cerşetor fără să folosească arma. „Oricîtă putere ar avea, n-o să se poată ţine mult după mine." Peste cîtva timp, însă, constată, nu fără mirare, că distanţa dintre el şi cerşetor în loc să crească se micşorează văzînd cu ochii.

Îi veni s-o ia chiar la fugă. Să se oprească oare şi să-l someze? Dacă se făcea de ruşine?! Nu ştia cum era mai bine să procedeze.

Soluţia se ivi însă pe neaşteptate. Un copac gros şi noduros, aflat în cale, împrăştia în jur o umbră destul de deasă.

Ajungînd în dreptul lui, se făcu nevăzut în umbră.

Cerşetorul nu întîrziase să se ivească. Stînd la răscruce o clipă, să se asigure că nu e nici un pericol, porni în mare grabă pe ulicioară. Din dosul copacului, Botezatu îl urmări cu atenţie. O pereche de bocanci legaţi bine de şireturi atîrnau de umărul lui. „Va să zică, individul nu de nevoie umblă desculţ! Mă urmăreşte! Ce l-aş mai trăsni eu c-un glonte. Păcat că plicul ăsta nu mă lasă să întîrzii puţin. Dar mîine am să-i raportez tot domnului căpitan".

Între timp cerşetorul dispăru înghiţit de întuneric. Soldatul mai aşteptă o vreme şi vru să iasă din adă-

post cînd desluşi din nou paşii cerşetorului, întorcîndu-se. Pricepuse, se vede treaba, că fusese tras pe sfoară. Părea tare agitat şi-şi răsucea capul în toate părţile, bănuitor.

Botezatu se hotărî. Individul era prea periculos. Trebuia să-l lichideze. Îşi scoase deci pistolul, dar nici de astă dată nu trase. Pe uliţa mare răsunară paşii unuia care se apropia grozav de grăbit. Dacă ar fi auzit împuşcătura, ar fi dat alarma, s-ar fi adunat lume, începeau cercetările şi... ce mai, timp pierdut ! Plicul era mult mai urgent.

Cerşetorul auzi şi el paşii. Şi cum nu voia să dea ochi cu nimeni, zvîcni şi se ascunse chiar în spatele copacului unde se tupilase Botezatu.

Luat prin surprindere şi neavînd încotro, Botezatu răsuci cît putu de repede pistolul, şi cu cotorul, mînuit ca o ghioagă, izbi în cerşetor, de cum acesta intră în umbră.

Din cauza întunericului, însă, nu-l nimeri decît în umăr. Ripostînd cu o forţă de nebănuit, cerşetorul îi zvîrli arma cît colo şi-l apucă de beregată. Soldatul bărbos nu se lăsă nici el şi amîndoi, cu mîinile înlănţuite unul de gîtul altuia, se prăbuşiră la pămînt.

Nu se ştie cum s-ar fi isprăvit bătaia, dacă o voce poruncitoare n-ar fi izbucnit deasupra lor :

— Sus mîinile, auziră ei porunca, o dată cu ţăcănitul metalic al unui pistol pe loc încărcat.

Cei doi se ridicară ca la o comandă în sus. În faţa lor stătea îndîrjit sergentul cu hainele aproape noi,

pe care nici unul nu-l cunoștea, dar în care fiecare văzu atunci scăparea.

— Ce-i cu voi aici și de ce v-ați încăierat? se răsti acesta.

— Să trăiți, am prins un spion, don' sergent, se repezi soldatul bărbos să explice.

— Nu-i adevărat, protestă cerșetorul. El e un hoț. Mi-a furat tabachera.

— Tabachera? se prefăcu mirat gradatul. Ce tabacheră, soldat?

— E a mea, don' sergent, zău, am cumpărat-o chiar azi din sat. Am dat o pîine pe ea unei bătrîne.

— Minte, strigă mai tare cerșetorul, încercînd să-l acopere pe bărbos. Să mi-o dea înapoi!

— Da' ce strigi așa, îl îndemnă la ordine sergentul căruia, pe cît se părea, nu-i convenea să stîrnească și pe alții. Cerșetorul bănui că nu-i lucru curat și-l privi o clipă într-un mod tare ciudat.

— Care faci, mă, gălăgie în drum? se auzi atunci strigînd cineva tare supărat — vocea venind parcă dintr-o curte vecină.

Sergentul, puțin speriat, se răsti printre dinți la cei doi, ordonîndu-le.

— Veniți cu mine la postul de control. Vedem acolo care din doi e vinovatul.

— Nu pot, don' sergent, spuse soldatul bărbos. Mă grăbesc. Am de dus ceva urgent la comandament.

— Gura! Încă o vorbă și te-mpușc! Hai, luați-o înainte!

Cu țeava pistolului îi împinse în ulița mare, spre ieșirea din sat.

— Postul de control e în partea cealaltă, don' sergent, îi atrase atenția soldatul, care știa bine unde se găsește acesta, dar mai ales de teamă că nu cumva rătăcind drumul să piardă și mai mult timp.

— Știu eu mai bine decît tine ce-am de făcut, se răsti sergentul la el. Mișcă odată, și-i trase una zdravănă între coaste.

Cu aceasta însă pierdu pentru o clipă din ochi pe cerșetorul care atîta așteptase. Fulgerător, îl izbi cu pumnul drept în moalele capului, doborîndu-l ca pe un juncan la abator. Apoi, împiedicîndu-l să-și ia pistolul căzut în praful drumului, se azvîrli asupra lui.

După primul moment de uluire, soldatul bărbos, văzînd pericolul mai mare din partea cerșetorului decît a sergentului doborît, culese de pe jos un bulgăre de pămînt împietrit și cu toată puterea îl lovi în ceafă. Cerșetorul, neașteptîndu-se la așa o izbitură, nu se putu apăra și căzu moale, alături de sergent. Văzîndu-l fără cunoștință și pe gradat încă amețit de pumnul cerșetorului, bărbosul se întoarse și o rupse la fugă, cu toată iuțeala, către comandament.

În urma lui sergentul, revenindu-și din amețeală, culese pistolul de pe jos și, privind o clipă la cerșetorul care zăcea la picioarele sale, porni grăbit și cu regretul că trebuie să-l abandoneze. El nu știa că și cerșetorul căutase în după-amiaza acelei zile pe Măriuca.

V

Noaptea se lăsase de mult deasupra frontului, acoperind totul cu mantia-i de catifea. Dealuri și păduri, tranșee și armate dispăruseră fără urmă în oceanul negru și dacă din cînd în cînd nu s-ar fi auzit păcănitul scurt al armelor, n-ai fi bănuit că pe acolo se duce un război crîncen.

Doar cîte o rază de lună, răzbătînd printre norii zdrențuiți, descoperea ici, colo cîte un sector de front, albind fețele aspre ale ostașilor adormiți cu arma în mînă.

Pe drumul de pădure ce ducea din sat către conac, silueta firavă a Măriucăi se mișca tot mai temătoare. Înainta fără zgomot o bucată de drum, apoi se oprea, scruta întunericul și iar pornea cu grijă mai departe.

Voise să-l ajungă din urmă pe soldatul bărbos dar, după ce se strecurase prin cîteva ogrăzi, se încurcase în niște mărăcini și nu-l mai ajunsese. Cînd ieșise la ulița mare abia mai auzea zgomotul unor bocanci pierzîndu-se în depărtare.

Îi era teamă nițel. Nu mai străbătuse niciodată pădurea singură la vreme de noapte și i se părea că din toate părțile o pîndesc toate primejdiile laolaltă. Fiecare copac întruchipa, în întuneric, cîte un uriaș, iar trunchiurile desfrunzite de obuze și scorburile căscate pe cerul cenușiu aduceau cu balaurii și vrăjitoarele din poveștile bunicii.

Ținîndu-și firea și ochii în patru, străbătuse cea

mai mare parte a drumului și nu mai avea mult pînă la conac. „Poate că la cincizeci de pași curge și-un pîrîiaș, după care drumul cotește la stînga și ajunge în poarta conacului".

Tocmai cînd gîndea așa, la ureche îi ajunse un zgomot de pași care se apropiau. Se bucură. Însemna că de aci încolo avea să aibă un tovarăș de drum cu care n-o să-i mai fie frică. Se hotărî chiar să-l aștepte, dar se răzgîndi. „O să creadă omul că-s fricoasă". Încetini numai pașii, uitîndu-se din cînd în cînd în urmă, pentru a-l zări.

Necunoscutul se apropia prin bezna de nepătruns fără să bănuiască prezența fetei. Picioarele ei desculțe stîrneau prea puțin zgomot prin praful drumului.

Deodată luna ieși pentru o clipită dintr-un nor și Măriuca îl văzu. Era la vreo cinci, șase stînjeni în urma ei. Se grăbea foarte tare și semăna cu... cerșetorul!

Da, chiar el era. O și recunoscu pentru că, după surpriza de-a o găsi noaptea în acel loc, îi strigă tare:

— Fată, stai!

Măriuca vru să-l asculte, dar i se păru că strigătul era mai mult poruncitor decît prietenos și se sfii să se oprească în loc. O porni deci mai departe, mărind cît putu pasul, în așa fel încît să păstreze mereu aceiași distanță față de omul acesta.

— Stai cînd îți spun, fetițo, se supără cerșetorul care nu mai avea nimic din vocea tremurată și capul lipsit de putere, purtat prin satul ei.

Constatarea o sperie nespus pe Măriuca. În același timp își aduse aminte și de urcior. Cum de ajunsese *urciorul în mîinile acestui om* ? Nu cumva știa și despre tabacheră ? Altfel de ce-ar fi alergat noaptea spre conac, în loc să se odihnească pe la vreo casă din sat !

Îngrijorată, grăbi cît putu pasul, fără să-i răspundă. Omul din spate făcu însă la fel.

Înfricoșată, Măriuca o luă deodată la fugă. Dar cerșetorul, cu pașii lui mari, scurta nespus distanța dintre ei. Poate chiar ar fi ajuns-o din urmă, dacă un nor, împins de adierea vîntului, n-ar fi acoperit discul luminos al lunii.

Fata, a cărei siluetă dispăru o clipă din ochii urmăritorului, își dădu seama că numai norul îi fusese salvarea. Cum picioarele ei nu făceau prea mult zgomot, iar ai cerșetorului, care între timp se încălțase, bocăneau puternic, o coti brusc, la stînga, în pădure și se ascunse.

Cerșetorul nu-și dădu seama de manevra fetei. Fără să se oprească trecu mînios înainte, căutînd-o chiar și cu mîinile întinse prin tufișuri.

Dar căută degeaba. Fugara parcă se topise. Pricepînd că fusese păcălit, se întoarse și începu să o caute mai îndîrjit. Renunță însă curînd și fata îi auzi din nou tropăiturile spre conac.

Ar fi putut și ea să-și continue drumul, dar o teamă necunoscută pînă atunci puse stăpînire pe întreaga ei făptură. Dacă cerșetorul se prefăcuse numai că pleacă și cînd colo o așteaptă undeva, după vreun copac ? Se

hotărî să facă restul drumului pînă la comandament numai prin pădure. Știa în ce direcție se găsește conacul și, deși mai greu, ajungea sigur acolo.

Așteptă cîtva timp, pînă se convinse că nimeni nu mai mișcă prin jur și cu precauție, o porni la drum.

Mersul prin pădure se dovedi mult mai greu decît își închipuise, iar din cauza întunericului nici nu se putea orienta cum trebuie. De teamă să nu se rătăcească, hotărî să aștepte pînă se va ivi luna, apoi va ști ce trebuie să facă.

Stătu așa, așezată pe un ciot, destul timp, cînd deodată niște foșnete prinseră să se înfiripe prin frunzișul veșted din jur.

La început își zise că poate vreun iepure plecat din culcuș s-a rătăcit, dar fîșîitul se întețea și spaima o cuprinse iar cu totul. Dacă o fi vreun lup? Ascultă cu atenția încordată și socoti că s-a înșelat. Vietatea care se apropia mergea ca un om. Părea, după cum călca, șovăitor, că pîndea ceva sau se ferea de cineva.

Speriată de-a binelea, Măriuca nu îndrăznea nici să mai răsufle. Omul se găsea de-acum la vreo douăzeci de pași de ea.

Emoțiile fetei ar fi fost poate mai mari și cine știe cît ar fi rezistat, dacă blînda lună, împăcată parcă cu norul care o acoperise o vreme, nu-și făcea din nou apariția. La lumina ei, Măriuca putu să vadă în crîngul în care se oprise, zidurile albe ale conacului. În mijlocul luminișului nimeni altul decît cerșetorul.

înțelese deodată că n-o mai urmărește pe ea și se ferește să fie văzut. Străbătînd luminișul mai mult tîrîndu-se, cerșetorul s-a oprit lîngă un copac scorburos, după care a dispărut grăbit.

În ascunzătoare, Măriuca îi urmărea intrigată toate manevrele. Oare ce avea de gînd să facă ?

După cîteva minute, omul se ivi iar, dar ciudat, nu mai era cerșetorul, ci un soldat ca toți soldații, cu veston, moletiere și capelă. Cu pas sigur și fără să se ferească de cineva el începu să coboare spre comandament.

Din ce în ce mai intrigată, Măriuca îl urmări pînă îl pierdu din ochi, dincolo de buza dealului. Ieși atunci și ea din ascunzătoare și, înfruntînd riscul de-a fi descoperită, se apropie de mal. Îl văzu din nou coborînd povîrnișul și se îndrepta către intrarea principală a conacului. După o scurtă oprire lîngă santinelă, căreia îi dădea desigur parola, intră nestingherit, deschizîndu-și singur poarta.

VI

Prin mintea Măriucăi zburau tot felul de gînduri : De ce îmbrăcase cerșetorul hainele de soldat, ascunse în scorbură ? Pentru ce intrase după aceea prea sigur de el în comandament ? Legă aceste întrebări de urciorul din mîinile cerșetorului și de încercarea acestuia de a o prinde cu orice preț în pădure și ajunse

la concluzia că avea de-a face cu un om foarte periculos, poate chiar c-un spion.

Înseamnă că în tabacheră erau lucruri deosebite, iar prezența spionului la conac n-o cunoștea decît ea. Trebuia deci să-i prevină fără întîrziere pe cei din comandament despre tot ce știa și mai ales să-l găsească pe soldatul bărbos care ducea cutia și nu bănuia nimic de ceea ce conținea ea. Gîndindu-se mai bine, Măriuca începu să se teamă și de soldatul bărbos. De unde venise și ce misiune avea el ? I se părea acum cam ciudată și graba cu care schimbase pîinea pe tabacheră. Și de ce dăduse cerșetorului pachetul de tutun din buzunar, cînd putea să-i dea o țigară, două din tabacheră, așa cum se obișnuia ? Nu cumva cunoștea secretul tabacherei ?

Lucrurile îi păreau tare încîlcite.

Se hotărî în cele din urmă să-l ocolească și pe acesta și să meargă direct la vreun ofițer. Să descurce el lucrurile cum trebuie !

Acum, că hotărîse ce trebuia făcut, Măriuca privi din nou către conac. Acesta se întindea impresionant la picioarele sale. O clădire mare străjuia mijlocul, iar într-o parte, spre vale, nenumărate acareturi în care se găseau depozitele de muniții și subzistență, abia distingîndu-se. Mai sus, aproape de pădure, se întindeau alte construcții, mult mai mici, probabil fostele locuințe ale administrației. Toate aceste clădiri erau împrejmuite de un zid înalt și prost întreținut, distrus de vreme.

La început se gîndi să se prezinte la poarta principală și să ceară santinelei să o ducă la comandant. Își aduse aminte că santinelele nu stau de vorbă cu cei care nu cunosc parola, iar ea trebuia să comunice cît mai repede cele văzute și trăite.

Își făcu atunci alt plan. Va ocoli conacul, pînă în spatele clădirii celei mici, unde spera să fie pază mai puțină și acolo va sări zidul. Pe urmă, o vedea ea ce are de făcut.

Călcînd cu precauție, pentru a nu atrage atenția cuiva, o porni la drum. Hățișul pădurii îi dădu destul de furcă, dar ajunse la locul dorit. Găsi nesperat de repede o spărtură în zid prin care, după ce se asigură că nu o vede nimeni, pătrunse fără să stea prea mult pe gînduri.

Cum ajunse dincolo, o fîșie de lumină îi atrase atenția din spatele clădirii celei mici. O fereastră deschisă, a cărei perdea n-o acoperea complet, lăsa razele unei lămpi aprinsă să se strecoare afară.

Inima fetei săltă de bucurie. În camera luminată spera să găsească oamenii cărora să le spună tot ceea ce știe. Se apropie în grabă de fereastră și se opri fără să vrea. Dinăuntru răzbătură două glasuri, dintre care unul i se păru tare cunoscut.

— Nu, Marinescule, spunea o voce groasă : să te descurci cu tunurile pe care le ai ; altele sînt mai greu de obținut acum.

— Dar bine, domnule căpitan, ripostă glasul de tenor al sublocotenentului care trecuse pe la Obser-

vatorul din bătătura Măriucăi, nemții au mult mai multe. Și în cazul că le-ar veni ideea să dezlănțuie ofensiva, așa cum se și pare, ce mă fac?

— Nu trebuie să-ți spun eu. Te descurci singur, cum ai mai făcut-o. Important este să ai observatori buni, care să-ți dirijeze tirul cum trebuie. Și dacă tragi la țintă, e ca și cum ai avea de zece ori mai multe tunuri. Așa-i, ori nu-i așa?

— Așa e, domnule căpitan, dar ziceam...

— Nu mai zice nimic. Mai bine spune-mi unde ai observatorii. Sectorul este foarte important și comandamentul vrea să știe amplasarea lui.

— În satul din apropiere, răspunse Marinescu; într-un nuc foarte rămuros.

— În care casă? Punctează-mi locul pe planul director.

Urmă o tăcere în care, după fîșiitul unei hîrtii, Măriuca înțelese că ofițerii desfac o hartă și determină pe ea poziția Observatorului. Inima îi ticăia grăbită. Era vorba tocmai despre casa în care locuia și despre cei doi ostași care-și instalaseră telefonul sub nucul din bătătură. Discuția din camera luminată devenise foarte interesantă și căuta să nu scape nici un cuvînt din cele spuse.

— De la Observator se poate vedea întreaga vale și poziția nemților, continuă sublocotenentul Marinescu. Și de vor ieși din tranșee, îi toc cu artileria ca pe tocător. Regiunea este pichetată și reperată ca la carte.

— Dar oamenii, observatorii, cum sînt?

— Am doi gradați de nădejde, domnule căpitan. Cei mai buni din tot divizionul. Îmi comunică poziția țintelor și efectele loviturilor cu cea mai mare precizie.

Măriuca era de-a dreptul fericită. Laudele care se aduceau lui bădița Vasile și lui bădița Agapie o umplură de bucurie. Ținea tare mult la ei, pentru că o ocrotiseră, purtîndu-se totdeauna părintește cu ea.

În acel moment, însă, intui că în spatele ei se află cineva. Întoarse brusc capul, dar nu mai avu timp să vadă decît o umbră mare care se și repezise asupra ei cu pumnul ridicat. Capul îi fu zguduit de o lovitură puternică și, cu un țipăt, se prăbuși la pămînt.

Deși slab, strigătul Mariucăi fu auzit de ofițeri. Se opriră surprinși, privindu-se o clipă în ochi. Apoi, ca la o comandă, puseră mîna pe arme și se apropiară de fereastră.

— Un copil, o fetiță, strigă sublocotenentul văzînd-o primul pe Măriuca. Pare leșinată!

— Repede, să vedem ce i s-a întîmplat, adăugă căpitanul.

Grăbiți, săriră pe rînd pervazul, care nu era prea înalt și se aplecară asupra Măriucăi.

— Trăiește, exclamă bucuros căpitanul. S-o ducem înăuntru!

Sublocotenentul o luă în brațe, în timp ce căpitanul, aprinzînd o brichetă, îi lumină calea. Ocoliră clădirea și, prin ușa din față, ajunseră în cameră.

Cu multă grijă, o așezară pe un pat de campanie ce se afla lîngă perete și începură să-i ude fața cu apă și s-o frecționeze la tîmple.

După un timp, Măriuca își reveni și cu un oftat, deschise ochii.

— Ce ți s-a întîmplat, fetițo? o întrebă căpitanul.

— M-a lovit, suspină copila, aproape plîngînd.

— Lovit? se miră ofițerul. Cine?

— Spionul.

— Ce spion, fată, vorbește lămurit.

— Care s-a luat după mine în pădure.

— În pădure? Nu înțeleg. Tu înțelegi ceva, Marinescule?

— Nu, dar trebuie să fie adevărat. De mult am cerut să se pună și în partea asta a conacului santinele.

— Nu-s oameni, luptă în tranșee! Să vedem însă ce-i pe-afară. Sări tu pe fereastră și ocolește clădirea prin spate, Marinescule, iar eu o iau pe ușa de la intrare. Dacă vezi ceva suspect, trage. Ne întîlnim în față și continuăm cercetările.

Din colțul unde era întinsă, pe patul de campanie, Măriuca văzu cum, executînd prompt ordinul, sublocotenentul escaladează iar fereastra, a cărei perdea rămăsese dată la o parte și dispare în întuneric. Căpitanul, ocolind masa, se îndreptă către ieșire.

Dar n-apucă să părăsească încăperea, că un pas greu, soldățesc, se auzi venind pe coridor.

Bănuitor, căpitanul se opri la pîndă. Și cînd pașii ajunseră la ușă, o deschise brusc, întinzînd pistolul.

— Sus mîinile! strigă el poruncitor.

— Să... trăiți, domnule căpitan, se auzi de dincolo o voce sfîrșită, bîlbîindu-se.

Măriucăi i se păru cunoscută vocea, dar nu-și dădu seama a cui era, iar de văzut nu putea să-l vadă pe omul din coridor, ofițerul găsindu-se chiar în fața lui.

— Ei, bată-te să te bată, zise căpitanul. Tu erai, Botezatule? Cît pe-aci să te iau drept spion. Ce cauți la ora asta la comandament, cînd te știam pe linia întîi?

— O comunicare urgentă de la don' căpitan al nostru, răspunse cel întrebat. Se mișcă ceva pe la inamic. Să v-o dau numai!

— Nu, așteaptă-mă aici, în cameră. Mă întorc mai tîrziu.

— Să trăiți, salută din nou ostașul, dîndu-se la o parte din drumul căpitanului, care ieși grăbit.

Văzîndu-l, ochii Măriucăi se umplură de spaimă. Era ostașul bărbos care cumpărase tabachera cu documente pe o pîine! N-o fi lovit-o chiar el? Dacă stătea să se gîndească, era posibil. Afară nu văzuse decît o umbră care putea foarte bine să fie și a lui, că prea se potrivea sosirea lui cu pățania ei. Iar întîmplarea cu tabachera îl acuza de-a binelea.

Intrînd, soldatul n-o observă pe fată. Socotindu-se singur, își scoase capela și o aruncă cît colo pe masă,

își umplu un pahar cu o băutură ce părea, după sticla din care turna, vin, și o dădu însetat peste cap. Se așeză apoi comod pe un scaun, cu spatele către fereastră, drept în fața planului director.

Măriuca intră în panică. Sigur avea de-a face cu spionul! Altfel, de ce s-ar fi așezat tocmai în fața hărții? Dacă o descoperă aici, o omoară cu siguranță acum. Trebuia să se ascundă!

Privind în jur, îi veni deodată o idee. Perdeaua! Cum stătea adunată în marginea pervazului și puțin umflată, putea foarte bine să o ascundă și pe ea.

Se ridică deci fără zgomot și se strecură într-acolo. Ajungînd lîngă perdea, întinse mîna și o apucă de un colț după care, cu ochii țintă la soldat, intră de-a-ndăratelea în adăpost.

Dar în acel moment, o mînă puternică i se lipi de gură, astupîndu-i-o, iar alta, în care sclipi lama unui cuțit, îi înconjură trupul și o strivi aproape de pieptul unui necunoscut.

Paralizată de spaimă, Măriuca nu reuși să opună vreo rezistență sau să scoată un cuvînt. Bănuia doar că e cerșetorul. De el se temuse cel mai tare tot drumul. Înțelese că numai el o lovise și afară lîngă fereastră. Cu ce scop venise oare pînă aici? Și de ce se ascunsese acum cînd ofițerii erau plecați? Nu cumva tot despre tabacheră era vorba? De unde știa el că soldatul bărbos, care deținea acel obiect, va veni chiar în camera ofițerilor? Ce vrea acest om?

Gîndul îi fu întrerupt de un scîrțîit. Soldatul bărbos, plictisit să aștepte pironit pe scaun, se ridicase și cu pași obosiți începu să se plimbe prin cameră. Odată trecu atît de aproape de perdea, încît, dacă ar fi întins mîna, l-ar fi atins. Nu avu însă curajul s-o facă.

Plimbarea ostașului bărbos nu dură mult. Ajungînd din nou lîngă fereastră, se opri și rezemîndu-se de pervarz scoase din buzunar tabachera, voind să-și aprindă o țigară.

Ceea ce urmă fu ca un vis îngrozitor. Omul din spatele perdelei o împinse brusc cu piciorul și își repezi brațul cu cuțitul drept în coastele soldatului bărbos, înfigîndu-l pînă în plăsele.

Cu un icnet scurt, acesta se prăbuși la pămînt, unde rămase nemișcat. Lumina galbenă a lămpii se reflecta ciudat în ochii lui stinși, care parcă voiau, într-un ultim efort, să-l întrebe pe criminal pentru ce-l omorîse.

Groaza cuprinse sufletul Măriucăi. Simțea că și ei îi vine rîndul imediat. Bestia n-o slăbea nici acum din strînsoare. Tot corpul îi tremura, gata să leșine, din cauza lipsei de aer.

Deodată, spionul îi lăsă pentru o clipă gura liberă, cît să-și poată trage odată sufletul, dar numaidecît se simți înșfăcată. De astă dată îi prinse gîtul pe la spate, cu o mînă mare, împreunîndu-și degetele pe omușorul ei.

— Să nu strigi, că bag cuțitul și în tine, o amenință el șuierat, apoi aplecîndu-se culese de pe jos tabachera pe care soldatul bărbos o scăpase din mînă. Agitat, începu să cotrobăiască prin buzunarele victimei, după alte lucruri.

„Ce-o mai fi vrînd de la el ?“ se întrebă îngrozită Măriuca. Își aduse însă aminte că soldatul venise și cu o comunicare urgentă, pe care spionul voia să i-o smulgă.

— Unde o fi pus-o, blestematul ? scrîșni el printre dinți.

Enervarea spionului îi dădu de înțeles fetei că se grăbea.

Imediat se simți împinsă în fața hărții de pe masă, unde ochii ei văzură o mulțime de linii neînțelese, rotogoale, steluțe și tot felul de alte semne. Spre mijlocul hărții, două liniuțe scurte ce se încrucișau, trase cu creionul roșu ce se găsea alături, îi amintiră că trebuie să fie Observatorul din bătătura ei. Totul fusese însemnat de sublocotenent, la cererea căpitanului.

— Ei, acum am treabă cu tine, și o întoarse astfel, încît se pomeni deodată căzînd pe scaun.

Înaintea Măriucăi se afla un om cu totul necunoscut. Să fie oare cerșetorul ? se întrebă ea îngrozită.

Toate bănuielile trecură prin mintea ei într-o fracțiune de secundă, căci imediat glasul spionului șuieră :

— Să-mi spui cu cine erai în legătură !

— Cu nimeni, scînci Măriuca.

— Bagă de seamă, n-am timp și nu-mi arde de glumă. Dacă nu-mi spui imediat, te ucid pe loc.

Zicînd acestea, ridică amenințător cuțitul, cu care luase și viața soldatului bărbos.

Măriuca n-avea ce să-i spună și chiar de-ar fi avut, nu i-ar fi spus. Nu voia însă nici să moară. Se gîndi o clipă cum să scape și observînd că spionul se temea să folosească pistolul, din pricina zgomotului, îi șopti prefăcut, aproape plîngînd :

— Spun, spun, dar nu pot să vorbesc. Am gura uscată. Dați-mi puțină apă !

Nebănuind nimic, spionul puse cuțitul pe masă, luă paharul din care băuse și soldatul bărbos și vru să i-l umple.

Cu un gest fulgerător, Măriuca lovi atunci mînerul cuțitului, care nimeri cu zgomot undeva sub patul de campanie și o luă la fugă spre fereastră. Dar n-avu norocul să ajungă înaintea spionului dincolo de pervaz, în întuneric.

Văzînd-o, acesta lepădă sticla și paharul și se repezi în spatele ei, prinzînd-o.

— Ajutor ! strigă din toate puterile Măriuca, în golul ferestrei.

Mîinile spionului o apucaseră însă zdravăn de grumaz.

— Ai crezut că-mi scapi, pui de năpîrcă, mîrîi el și, sub strînsoarea degetelor lui de oțel, fata își pierdu cunoștința.

Un foc de pistol, venit din întunericul de-afară, puse capăt îndrăznelii ucigașului. Glonțul i se înfipse în umărul stîng și cu un geamăt dădu drumul fetei, care se prăbuși pe pardoseală.

Cu febrilitatea pe care spaima morții o dă oricui, spionul căuta acum un mijloc de a se face nevăzut: rămăsese prea mult în încăperea luminată, riscînd să fie văzut, prin spatele casei, de oricine. Ceea ce obținuse, însă, meritase tot riscul: luase tabachera cu documente, culesese de pe planul director informații deosebit de prețioase și era pe punctul de-a prinde firul unei rețele de spionaj. Dar să i se înfunde acum nu accepta. „Nu, cu orice preț, nu, asta nu!..."

Deodată fața i se destinse, găsind un mijloc de a se salva.

Cu o agilitate de care greu l-ai fi crezut în stare, se azvîrli spre unul din pereți unde, într-un cui, era agățată lampa. O trase dintr-o smucitură și o trînti de pămînt.

Întunericul cuprinse încăperea. Sub oblăduirea lui, spionul ajunse din cîțiva pași la ușă, o deschise și, din coridor, o luă la fugă nebunește.

N-ar fi ajuns prea departe, fiindcă omul care îl rănise, pricepîndu-i planul, trecu dintr-un salt pervazul și porni pe urmele lui. Și l-ar fi ajuns sigur dacă un lucru neașteptat nu l-ar fi reținut în loc. Lampa sfărîmată nu se stinsese, ci într-o clipă, cu un sfîrîit sinistru, gazul risipit aprinsese lucrurile din jur.

După o clipă de ezitare, salvatorul Măriucăi se opri și cu o mișcare îndrăzneață, brusca intrarea și se întoarse în încăperea aprinsă. Căutînd ceva cu care să înăbușe focul, luă de pe masă capela soldatului bărbos și sări apoi tot prin fereastră, în curte, așezînd copila cît mai departe de casa cuprinsă de flăcări. Fără să mai aștepte sosirea vreunui ajutor, porni în goană în direcția în care bănuia că o luase spionul.

Zgomotul împușcăturii, dar mai ales focul stîrnit în noapte, ridicase întreg comandamentul în picioare. Din toate părțile alergau soldați și ofițeri, fiecare cu cîte o armă, căldare sau lopată în mînă. Printre ei își făcură apariția și cei doi ofițeri care o lăsaseră pe Măriuca în patul de campanie, iar pe soldatul bărbos la masă.

Descoperind-o pe Măriuca, așezată pe iarbă și înconjurată de atîția ostași, merseră și ei acolo. Fata, care între timp își revenise, le povesti ceea ce mai știa. Nu putu să le explice cum de scăpase și cine aprinsese clădirea. Se trezise din leșin, întinsă pe iarbă, cu o capelă de soldat alături.

Căpitanul recunoscu capela lui Botezatu și o ridică de jos. Îl avusese mult timp agent de legătură și-i știa obiceiul de a-și băga plicurile în căptușala șepcilor. În adevăr și de data aceasta ostașul făcuse la fel. Sub apărătoarea de mușama, distinse dunga albă a unei hîrtii. Căpitanul o scoase și, la lumina flăcă-

rilor care se ridicau pălălaie din clădire, citi mesajul emis de comandantul detașamentului de la posturile înaintate :

„Zambila către Liliac"
„Inamicul primi întărituri — oameni și materiale. Ofensivă iminentă, sectorul nostru, probabil mîine în zori. Rugăm sprijin artilerie !"

5.VIII.1917

Căpitan Măgură

„Prin urmare, își spuse ofițerul pe gînduri, de asta și-a-nceput spionul activitatea cu atîta furie. Ofensiva germană ! O așteptam de mult, dar nu bănuiam unde și cînd va porni !"

Ce misiune avea însă spionul ? Pentru ce își îndreptase atenția tocmai asupra casei izolate în care el și sublocotenentul Marinescu, amîndoi tunari, își aveau cazarea ?

Nu cumva îl interesau tragerile artileriei ?

Spionul trebuia prins. Dar unde să-l caute acum ?

Deodată își aminti că fata le spusese unde își lăsase cerșetorul hainele cu care se travestise : într-o scorbură din pădure.

„Cu siguranță că se va reîntoarce la ele !" socoti el și se adresă fetiței încrezător :

— Fetițo, ai putea să ne arăți, mie și domnului sublocotenent, unde s-a schimbat spionul de haine ?

— Da, răspunse Măriuca, gata să-i călăuzească. Deși încă slăbită de emoțiile prin care trecuse, porni însoțită de cei doi ofițeri, spre panta dealului. Mergea cu mai multă siguranță și curaj pentru că între timp norii se risipiseră și luna își arăta darnică fața, iar însoțitorii ei erau siguri de izbîndă.

— Aici, arătă ea oprindu-se în dreptul unui arbore bătrîn, după care dispăruse atunci cerșetorul.

Ofițerii căutară în scorbură. Hainele se găseau, într-adevăr, ascunse acolo.

— Asta înseamnă că spionul n-a trecut încă pe aici, șopti sublocotenentul, privind bănuitor în jur.

— Nu, dar cred că nu mai întîrzie mult, fù de părere căpitanul. Să ne ascundem pînă atunci !

Citeșitrei traversară luminișul și se băgară printre buruienile de unde privise mai înainte și Măriuca. De acolo vedeau fără să fie văzuți tot ce se petrecea in poiană.

Nu avură mult de așteptat. Curînd prinseră să se audă pașii grăbiți ai omului pe care îl așteptau. Era îmbrăcat în haine militare și se ținea cu o mînă de umărul stîng.

— El e, șopti Măriuca.

— E rănit, remarcă, văzîndu-l, căpitanul. Să-l lăsăm să se apropie cît trebuie de haine, și-apoi să sărim.

Cum trecu de buza dealului și ajunse în luminiș, spionul grăbi pasul. Se îndreptă exact spre copacul cu haine, dar cînd ajunse în dreptul acestuia nici măcar nu privi într-acolo. Alergînd, trecu mai departe, voind să dispară în umbra pădurii.

— Stai, că trag ! strigă cu glas de tunet căpitanul, ridicîndu-se în picioare și slobozind un glonte de avertisment.

Răspunsul fu însă altul : o împușcătură. Spionul era hotărît cu orice preț să se apere. Cu arma în mînă, adăpostit după trunchii seculari, era greu de prins.

— Fetițo, ordonă căpitanul, rămîi pe loc. Banditul e periculos și trebuie să-l prindem.

Urmă o adevărată vînătoare prin hățișul pădurii. Ofițerii trăgeau de zor, oriunde presupuneau că poate fi ascuns și nu de multe ori fură gata să-l nimerească. Dar întunericul era de partea lui. Măriuca înțelese aceasta după zgomotele răzlețe care se îndepărtau, pierzîndu-se prin văile bătrînei păduri.

Ecoul împușcăturilor nu dispăruse încă cu totul, cînd urechea atentă a Măriucăi prinse un nou zgomot de pași urcînd dinspre conac. „Cine să fie oare ?" își spuse ea mirată. Spionul nu putea reveni în nici un caz din acea direcție, iar alți soldați fuseseră opriți de căpitan să-i urmeze, pentru a nu-l speria.

Ascunzîndu-se cît putu mai adînc printre ierburi își încordă privirea și văzu cu mirare cum în luminiș își face apariția alt militar. Lumina slabă de data

aceasta a lunii o impiedică să-i distingă figura, dar îl văzu cum se îndreptă către copacul bătrîn. Se opri lîngă el și, băgîndu-și mîna în deschizătura scorburii, scoase de-acolo hainele zdrențuite de cerșetor.

Măriuca înmărmuri. Crezuse că cerșetorul era omul urmărit de ofițeri prin pădure. Acum un altul apăruse și îmbrăca hainele din scorbură. Deci se înșelase! Adevăratul cerșetor trebuia să fie acesta. Atunci, cine era celălalt?

Omul se schimbase și arăta acum așa cum îl văzuse ultima oară în bătătura casei. De teamă, se făcu una cu pămîntul. Avu însă noroc și de astă dată. Misteriosul personaj, după ce își ascunse uniforma militară în scorbură, porni nu spre ea, ci spre inima pădurii, unde încă se mai auzeau din cînd în cînd focurile de pistol ale ofițerilor.

VII

Așteptarea Măriucăi fu îndelungă. Se apropiau zorile, tremura de frig și nimeni nu venea să-i spună ce trebuie să facă. Desigur, ofițerii, ocupați cu urmărirea spionului, o uitaseră. Într-un tîrziu, luîndu-și inima în dinți, părăsi ascunzătoarea și porni către sat.

Fără nici un alt necaz, cînd se crăpa de ziuă ajunse acasă. Ferestrele erau luminate, semn că bătrîna veghease toată noaptea în așteptarea ei. Ce rău îi părea că, fără să vrea, îi tulburase odihna unei nopți întregi.

Intră în curte cu gîndul să-i mărturisească tot și să-i povestească în amănunt prin cîte trecuse. Mai bine s-o pedepsească, dacă va crede de cuviință, decît să păstreze în inimă piatra grea a minciunii.

Ajunsese la pragul prispei, cînd deodată un obuz de artilerie se sparse pe neașteptate, cu o bubuitură îngrozitoare, la numai cîțiva metri depărtare, zguduind casa din temeli.

— Doamne, scapă-ne, ai milă de noi ! auzi ea țipătul înspăimîntat al bătrînei, care fugea să se ascundă după cuptor. Totdeauna i se părea că acolo e mai adăpostită, deși zidurile din chirpici nu puteau opune nici o piedică schijelor de oțel.

La rîndul ei, Măriuca se aruncă la pămînt. Învățase de la soldați că acesta e cel mai bun mijloc de a te feri de obuze. În același timp, din tranșeul de sub nuc se auzi vocea caporalului :

— Scoală, Agapie, că au plecat purceii la jir !

Gluma ostașului fu întreruptă de altă explozie. Și-apoi alta și alta prinseră să macine pămîntul, cînd mai aproape, cînd mai departe, din vale, de la pîrîiaș, pînă sus, pe creasta dealului. Era o adevărată ploaie de obuze, care umplea văzduhul de flăcări și bubuituri.

— Să știi, Vasile, nu-i glumă de loc, răspunse sergentul. De mult n-am mai văzut așa bombardament. Te pomenești că încep nemții ofensiva.

— Se poate, dar de ce nu ne-o fi anunțat de la divizion ?

— Știu eu ? Să întreb.

Agapie ridică receptorul. Imediat însă spuse plin de mirare :

— Tii, tocmai acum s-a întrerupt și linia telefonică.

— Nu te teme, o repară curînd cei de la baterii. O fi căzut vreun proiectil pe ea.

Prăpădul dură mai bine de un ceas, după care încetă tot așa de brusc cum începuse. Amîndoi ostașii se ridicară din adăpost, pentru a observa distrugerile făcute de obuze, dar imediat Agapie se opri, ducîndu-și mîna la ureche.

— Tu auzi ceva, mă Vasile ?

— Da, uite, se și vede. În vale au ieșit din pădure o droaie de nemți. Se îndreaptă către liniile noastre înaintate.

Într-adevăr, de-acolo ajunseră deslușit la urechile lor nenumărate pocnituri de armă și țăcănit de mitraliere care, pe lîngă comanda asurzitoare de mai înainte păreau slabe și neînsemnate. Dar observatorii le cunoșteau semnificația.

În același moment sună și telefonul. Agapie alergă la el și ridică grăbit receptorul.

— Ei, mă auziți, băieți ? izbucni din aparat vocea de tenor a sublocotenentului Marinescu.

— Să trăiți, vă auzim, răspunse prompt Agapie. Pînă acum a fost întrerupt.

— Da, se pare că un spion a tăiat firul. Fiți cu ochii în patru. Individul se găsește încă în pădure. Dar ia spune, la voi ce se vede ?

— Tocmai voiam să vă raportăm. Nemții au ieșit la atac.

— Ofensiva, băieți. Pregătirea !

— Să trăiți, am înțeles !

Și imediat cei doi ostași se instalară în dispozitivul de observație. Vasile se urcă în nuc, unde avea construită de mai înainte o mică platformă din scînduri, iar Agapie coborî în tranșeu.

— Inamicul a ieșit la atac pe toată linia frontului : pătratele Costea patru, Barbu patru, Barbu cinci, strigă Vasile din copac. Au trecut de posturile noastre înaintate și se apropie de sat.

— Inamicul a ieșit la atac pe toată linia frontului : pătratele Costea patru, Barbu patru, Barbu cinci, repetă Agapie în telefon. Au trecut de posturile noastre înaintate și se apropie de sat.

— Bine, băieți, se auzi vocea sublocotenentului. Fiți însă atenți : tragem patru lovituri pentru reper. Comunicați unde au căzut.

Imediat, de dincolo de creasta dealului se auziră patru bubuituri înfundate, după care, la cîtva timp, patru explozii asurzitoare detunară în rîndurile nemților, producînd gol și panică în jur.

— Lovit inamicul în plin, raportă Vasile cu bucurie în glas.

Dar astea fură ultimele lui cuvinte. Un foc de pistol, acoperit de zgomotul obuzelor explodate, tras chiar din marginea gardului care înconjura bătătura, îi curmă firul vieții. Corpul său, rămas o clipă în-

cremenit deasupra platformei, se prăbuși cu zgomot, din creangă în creangă, pînă se izbi de pămînt, unde rămase nemișcat.

Agapie, descumpănit de întîmplare, uită să transmită observația, și, speriat, strigă la telefon :

— Vasile a fost lovit, domnule sublocotenent. Ce fac ?

— Ridică-te din adăpost și observă inamicul în locul lui. Vii apoi și-mi transmiți tot. Cu nici un chip să nu întrerupi legătura !

Agapie se ridică. În același moment însă, un glonte îi trecu pe la ureche.

— Bădiță Agapie, spionul trage de la gard, îl preveni cît putu de tare Măriuca.

Dar era prea tîrziu. Al treilea glonte slobozit de spionul de la conac, îl lovi în piept și pe Agapie, rănindu-l grav.

Deși aproape se prăbuși, Agapie reuși totuși să apuce arma din marginea adăpostului său și să se rostogolească înapoia nucului.

Sîngele îi gîlgîia fără oprire din rană și simțea cum îl părăsesc puterile. Și cîtă nevoie era acum de el !

Cu ochii încețoșați se uită disperat în jur : Vasile era mort, bătrîna nu se vedea nicăieri — poate nici ea nu mai trăia, căci un proiectil ciuruise casa cu schije — și deodată privirile i se opriră pe Măriuca. La ea nu se gîndise că-l poate ajuta. Era prea mică,

Acum însă n-avea încotro. Trebuia să încerce. Strigă cum putu la ea, cu glasul aproape stins :

— Măriucă... poţi... vino să mă pansezi...

— Sigur, bădiţă, sări fata, încercînd să se apropie de el.

— Nu, vin eu... aici e pericol, stai...

Pentru a se putea apropia, scoase cu mari eforturi puşca pe lîngă trunchiul nucului şi trase un foc. Glonţul şuieră pe lîngă spionul care se trînti la pămînt.

Între timp, Agapie se rostogoli cum putu către Măriuca. Ajuns lîngă pridvor se opri horcăind.

— Mor, Măriucă... nu mai pot, mai şopti el fetei care sărise imediat lîngă el să-l ajute.

— Curaj, bădiţă, uite acum te leg.

— Nu... Mai bine ia puşca mea. Apără Observatorul.

— Nu ştiu să trag, bădiţă.

— Nu-i mare lucru... arma e încărcată. Ocheşti... pe la înălţător... şi cătare... apeşi... trăgaciul...

Aci suflul morţii puse capăt puterilor ostaşului, al cărui cap se prăbuşi lipsit de viaţă lîngă pridvor.

Măriuca îşi dădu seama că rămăsese singură. Era însă hotărîtă să îndeplinească ultima rugăminte a ostaşului şi să ţină piept cu orice preţ duşmanului. Nu pricepuse ce erau înălţătorul şi cătarea, dar trăgaciul îl văzu repede. Era un fel de cîrlig de fier, pe care tocmai bine se putea pune degetul.

Se opinti cu amîndouă mîinile să ridice arma grea și după mai multe eforturi reuși s-o țină cum trebuie. În privința ochitului văzuse de multe ori cum soldații îndreptau țeava puștii către țintă. Așa că va face la fel...

Un zgomot repezit de pași îi atrase atenția în acel moment prin bătătură. Îl văzu pe spion alergînd către Agapie, cu pistolul întins, vroind parcă să se asigure cu un ultim glonte de victoria asupra Observatorului.

Înțelegînd pericolul, fata se trînti repede la pămînt și rezemînd pușca de trupul lui Agapie, îi îndreptă țeava către spion. Într-o clipită își dădu seama ce înseamnă înălțătorul și cătarea : le potrivi la iuțeală unul în dreptul celuilalt și amîndouă drept spre pieptul banditului care se apropia grăbit.

O scurtă apăsare pe trăgaci și o bubuitură năprasnică o răsturnă cît colo, în spatele bădiței Agapie. Nu mai văzu nimic în fața ochilor și simți o durere grozavă în umărul drept. Avu impresia că arma explodase în mîna ei și că spionul îi scăpase, pentru că nu-l mai văzu ajungînd pînă la ea.

Un nou zgomot îi atrase din nou atenția spre bătătură. Ridicîndu-se nu-i venea să-și creadă ochilor. Spionul căzut la pămînt încerca să se ridice, scormonind țărîna cu mîinile. Reuși într-un rînd, spre spaima Măriucăi, să-și salte capul, cu privirea răvășită, dar, după un ultim efort, se prăbuși, rămînînd înțepenit acolo.

Tîrziu, se trezi Măriuca din uluială. Își dădu seama că ea îl împușcase. Arma nu explodase, era întreagă, iar glonțele pornit din ea își atinsese cum nici nu bănuise ținta.

Nu avu, însă, timp să-și continue gîndurile. Un țîrîit continuu, ca de clopoțel, îi izbea urechile. Sub nuc, telefonul lui bădița Agapie suna de zor și nu era nimeni să răspundă.

Se ridică în picioare și alergînd la aparat, apucă receptorul. Nu știu cu care parte să-l pună la ureche, dar o voce subțirică, ca de bondar, venind dintr-unul din discurile negre ale receptorului, o lămuri. Lipindu-l de ureche, auzi glasul cunoscut al sublocotenentului Marinescu, care striga neliniștit :

— Alo, Agapie, Agapie, băiatule, mă auzi ?

— Nu mai e bădița Agapie, se trezi Măriuca vorbind, după care, speriată de propriul ei curaj, se opri.

— Alo, cine este la aparat, vorbește, alo, vorbește !

— Măriuca, răspunse sfioasă fata, luîndu-și din nou inima în dinți.

— Care Măriucă ? întrebă telefonul.

— Fata care a fost aseară la dumneavoastră !

— Tu ești, Măriucă, spune-mi repede ce se petrece acolo ?

— Bădița Vasile a fost omorît în nuc, iar bădița Agapie lîngă pridvor. I-a împușcat spionul.

— Și spionul unde e ? Să nu te împuște și pe tine !

— Nu, că l-am împușcat eu !

— Tu ! strigă năucit ofițerul. Ascultă, Măriucă, te-ai dovedit o fată curajoasă. Vrei să rămîi la telefon și să-mi spui ce fac nemții acum ? E foarte important pentru noi !

— Da, vă spun : vin din vale, dinspre lăstăriș. Sînt mulți și se îndreaptă către via lui Rujinschi.

— Bravo, Măriucă, ești un adevărat observator. Spune acum unde cad obuzele pe care le trimitem noi de-aici.

După cîteva secunde fata auzi niște bubuituri înfundate dincolo de deal, apoi mai multe obuze trecură pe deasupra capului ei, șuierînd ascuțit și spărgîndu-se cu mare zgomot în rîndurile nemților.

— Lovit inamicul în plin, strigă bucuroasă Măriuca, la fel ca bădița Vasile mai înainte.

— Minunat, Măriucă. Ești cea mai deșteaptă fată din cîte am cunoscut, o lăudă ofițerul. Cînd o să ne vedem o să spun la toți cum ne-ai ajutat. Acum însă rămîi la telefon pînă ți-oi spune eu.

— Rămîn, promise Măriuca, și vă spun tot.

— Așa să faci. Și vezi dacă obuzele noastre cad unde trebuie.

Huruitul năprasnic care urmă fu semnalul că artileria română intrase din nou pe făgașul cel bun. Zeci și sute de obuze, aruncate de gurile tunurilor ei, cădeau cu precizie asupra trupelor nemțești pornite la atac, făcînd goluri largi în rîndurile ei. Iar unde mai rămînea inamic în picioare, ochii ageri ai Mări-

ucăi îl vedeau și-l semnalau tunarilor, care îl făcea una cu pămîntul.

În scurt timp, toată porțiunea dealului dintre sat și firul văii fu curățită de nemții care, fie că fugeau către pozițiile lor rămase în urmă, fie că se ascundeau înfricoșați prin găurile adînci, lăsate de obuze. Tirul artileriei fusese totuși întîrziat. O parte din soldații inamici reușiseră să intre în sat unde Măriuca, de la locul în care se găsea, nu-i mai putea vedea. Comunică acest lucru sublocotenentului, iar acesta o rugă din nou :

— Poți tu, Măriucă, să te urci în nuc și să încerci să privești de acolo ? Pe urmă vii și-mi spui ce-ai văzut.

— Da, mă urc, că e ușor, răspunse fata.

Ridicîndu-se cu îndemînare din creangă în creangă, ajunse sus în copac. Ochii ei mirați aproape nu mai recunoscură locurile dintre sat și lăstăriș. Pe ele se desenau numai urme negre de explozii, printre care nenumărate uniforme verzui, împrăștiate în dezordine, arătau prăpădul făcut în rîndurile dușmanilor.

Nu era însă timp de pierdut. Observă locul unde mai existau încă dușmani, și coborî într-un suflet să comunice :

— Nemții care au mai rămas sînt acum în via lui Rujinschi și înaintează. Vin și dinspre casa lui Rușcă. Toți au intrat în sat și se apropie în fugă de Observator.

— Bine, Măriucă, urcă acum din nou și vezi dacă îi nimerim.

Măriuca lăsă telefonul și urcă iar. Obuzele treceau pe deasupra ei și bubuitul lor se apropia din ce în ce. Ajunsă sus, pe platforma din vîrful nucului, văzu cum obuzele, o dată cu butucii viii, aruncau în aer și zeci de trupuri dușmane.

După ce urmări prăpădul din vie porni iar în jos pe nuc pentru a aduce la cunoștință sublocotenentului și distrugerea acestui grup. Dar în timp ce cobora, zări un neamț în grădina unui vecin. Cu pușca în mînă alerga, făcînd salturi nebunești de la un copac la altul.

Cînd dădu cu ochii de fată se opri, duse grăbit arma la ochi și cu o trosnitură, o descărcă. Măriuca văzu mai întîi sclipirea focului din gura țevii și, aproape în același timp, o arsură vie îi cuprinse pieptul.

Mirată, dădu să întindă mîna după o ramură de nuc pentru a se sprijini la coborîre, dar mîna n-o mai ascultă. Pierzîndu-și echilibrul, se prăbuși din înaltul nucului, trăgînd și cîteva ramuri tinere după ea. Căzu pe pămîntul jilav, chiar lîngă telefon.

I se părea ciudat că nu simțise nici o durere. Doar arsura îi cuprinsese acum tot trupul, iar o oboseală grozavă nu-i îngăduia să-și miște capul. Întinse cu greu mîna către telefonul pe care abia îl ridică și cu o sforțare disperată, strigă cît putu în aparat :

— Inamicul a fost lovit în plin !

După care, sfîrșită, căzu cu receptorul strîns în mînă. Se simțea fericită : Observatorul își făcuse datoria.

Ca prin vis auzi o nouă împușcătură. Gîndi că neamțul care o lovise la început poate mai trăsese odată în ea. Dar de ce nu simțise și arsura acestuia ? Nu cumva simțurile o părăsiseră ?

Auzi atunci niște pași grăbiți care se apropiau de ea și simți cum cineva o ridică cu fața în sus.

La început zări ceva ca prin ceață. Cînd privirile i se limpeziră, deosebi aplecat deasupra ei pe cerșetorul care o urmărise în pădure, și gîndind că are vedenii închise ochii, pregătindu-se de moarte.

— Curaj, Măriucă, auzi ea atunci îndemnul neașteptat al acestuia. Am să te pansez și o să te faci bine.

Nu, nu aiura, glasul era adevărat. De mirare deschise iar ochii. Îl socotise un spion și se aștepta să fie împușcată. Cînd coló omul voia s-o salveze. Atunci de ce strigase după ea în pădure ?!

— Cine sînteți ? articulă ea abia întrebarea.

— Prietenul tău, Măriucă, răspunse cerșetorul, scoțînd un pansament de sub zdrențe, pe care începu în mare grabă să i-l înfășoare în jurul pieptului. Spre a-i abate apoi atenția de la durere, omul adăugă : Îmi pare rău că de data asta am sosit prea tîrziu.

— De data asta ? se miră fata, prinzîndu-se în vorbă, deși sfîrșeala o cuprinsese cu totul.

— Sigur, continuă, încurajat, cerşetorul. Prima dată am fost la izvor. Ţi-am acoperit retragerea, ţintind în nemţii care voiau să te împuşte pe loc.

— Dumneavoastră eraţi ?

— Da, Măriucă. Pe urmă în pădure am vrut să te opresc să mergi la conac, unde se dusese un spion, îmbrăcat în haine de sergent. Am vorbit prea aspru cu tine şi te-ai ascuns în pădure...

— Oh, oftă Măriuca, sfîrşită de durere, dar şi de surpriza destăinuirii.

— Apoi, la conac, l-am rănit pe spionul care te ţinea după perdea şi te-am smuls din casa în flăcări...

— Vă mulţumesc, abia şopti Măriuca, deschizînd greu pentru încă o clipă ochii şi încercă să zîmbească. Nu mai reuşi însă. Capul îi căzu moale pe braţul cerşetorului şi cu un oftat adînc, flacăra vieţii i se stinse.

Dîndu-şi seama că fetiţa de-acum e moartă, cerşetorul se opri din pansat. Două lacrimi fierbinţi, pînă atunci reţinute, i se prelinseră din colţul ochilor şi spuse, parcă vrînd să fie ascultat de Măriuca pînă la capăt :

— Pe mizerabilul care te-a ucis l-am doborît cu propriul meu revolver, după care, cu un hohot de plîns, îşi plecă fruntea scuturată de suspine.

Trupele române, coborîte de pe creasta dealului, unde îşi aveau tranşeele, porniseră de-acum la contra atac. Sfărîmară şi ultimele rămăşiţe ale duşmanului,

azvîrlindu-le dincolo de vale și reocupară pozițiile înaintate pe care le stăpîniseră dimineața.

Astfel ofensiva germană din acea zi de 6 august 1917 fusese zdrobită.

Căpitanul comandant al artileriei și sublocotenentul Marinescu veneau acum însoțiți de nenumărați ostași spre Observatorul din sat, căruia în mare parte i se datora victoria. Ei găsiră aci trupul neînsuflețit al Măriucăi, păzit cu pioșenie de misteriosul cerșetor, în care recunoscură pe locotenentul Trandafir, atașat serviciului de contrainformații al comandamentului.

Căutînd apoi în buzunarele spionului doborît de Măriuca — nimeni altul decît sergentul cel cu haine aproape noi — găsi în ele tabachera cenușie, iar în aceasta, printre foițele de țigări, mesajul secret :

> „Mîine în zori pornește ofensiva germană.
> Spionul inamic are misiunea să distrugă Observatorul artileriei, în momentul atacului principal. Apărați cu orice preț Observatorul !"

Epilog

Fapta Măriucăi umplu de recunoștință și admirație inimile românilor de pretutindeni. Și ca o supremă cinstire, rămășițele trupului ei au fost așezate în

Mausoleul de la Mărășești, alături de marii eroi căzuți pe cîmpul de luptă, pentru apărarea patriei iubite.

Astăzi, oricine intră în incinta mausoleului nu pleacă de-acolo pînă nu depune lîngă plăcuța de marmoră cu numele ei : „Maria Ion Zaharia“, puțin din recunoștința ce o datorează celor ce ne-au făurit o țară mîndră.

Redactor: GEORGETA PĂSĂRIN
Tehnoredactor: GABRIELA ILIOPOLOS

Dat la cules 27.06.1968. Bun de tipar 26.08.1968. Apărut 1968. Comanda nr. 8335. Tiraj 134.140. Hîrtie ziar de 50 g/m². 700×1000/32. Coli editoriale 2,75. Coli de tipar 2. A. 3915. C.Z. pentru bibliotecile mici 8R—31.

Tiparul executat sub comanda nr. 80 510 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București — Republica Socialistă România

Lei 1,50
EDITURA TINERETULUI